

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17964
Tarih : 14.05.2026

10/4194

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de giderek derinleşen ekonomik kriz, sosyal devlet mekanizmalarının zayıflaması ve emeklilik sisteminin aşındırılması sonucunda yaşlı yurttaşlar ağır bir yoksulluk, bakım ve güvencesizlik kriziyle karşı karşıya kalmaktadır. Emeklilik, milyonlarca yurttaş açısından insanca yaşamın güvencesi olmaktan çıkmış, ileri yaşta çalışma zorunluluğu, yalnızlaşma, barınma sorunu ve sağlık hizmetlerine erişememe gibi çok boyutlu sorunlar yaygınlaşmıştır. Yaşlı yoksulluğunun nedenlerinin, sosyal sonuçlarının ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İhtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de yaşlı nüfus son yıllarda hızlı biçimde artmaktadır. TÜİK verilerine göre 65 yaş ve üzeri nüfus 2020 yılında 7 milyon 953 bin iken, 2025 yılı itibarıyla 9 milyon 583 bine ulaşmıştır. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise %9,5’ten %11,1’e yükselmiştir. Yaşlı nüfusun %55,3’ünü kadınlar oluşturmaktadır. Ancak yaşlanan nüfusa rağmen sosyal devlet mekanizmalarının güçlendirilmediği, emeklilik sisteminin giderek aşındığı ve yaşlı yurttaşların ağır bir ekonomik güvencesizlik içine sürüklendiği görülmektedir.

TÜRK-İŞ’in Nisan 2026 verilerine göre dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 34 bin 586 TL’ye, yoksulluk sınırı ise 112 bin 660 TL’ye ulaşmıştır. Buna karşın milyonlarca emekli açlık sınırının dahi altında aylıklarla yaşam mücadelesi vermektedir. Emeklilik, insanca yaşamın güvencesi olmaktan çıkarak düşük gelir rejimine dönüşmüştür. Bugün çok sayıda yaşlı yurttaş temel gıda, barınma, sağlık ve enerji giderlerini karşılayabilmek için yeniden çalışmak zorunda bırakılmaktadır.

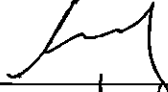
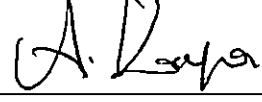
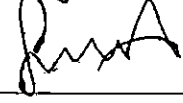

DİSK-AR verileri, emeklilerin giderek daha fazla çalışmak zorunda kaldığını ortaya koymaktadır. Çalışan veya iş arayan emeklilerin oranı 2002 yılında %36,6 iken 2024 yılı sonunda %65,7’ye yükselmiştir. İleri yaşta çalışırken yaşamını yitiren emekçilerin sayısındaki artış da yaşlılığın artık dinlenme ve sosyal güvence dönemi olmaktan çıkıp hayatta kalma mücadelesine dönüştüğünü göstermektedir. Türkiye’de yaşlılık giderek “yoksul yaşlanma” biçimine dönüşmektedir. İnsanların emeklilik sonrası dinlenme, sosyal yaşama katılım ve güvenli yaşam hakkı ortadan kalkmakta; yaşlılık dönemi borç, güvencesizlik ve yalnızlıkla özdeşleşmektedir. Özellikle büyükşehirlerde artan kira fiyatları, sağlık harcamaları ve yaşam maliyetleri yalnız yaşayan yaşlı yurttaşları çok daha ağır bir ekonomik krizle karşı karşıya bırakmaktadır.

Yaşlı yoksulluğu kadınlar açısından daha ağır sonuçlar doğurmaktadır. Güvencesiz çalışma biçimleri, kayıt dışı emek, ev içi görünmeyen bakım emeği ve sosyal güvenlik sistemine sınırlı erişim nedeniyle yaşlı kadınlar çok daha derin bir ekonomik ve sosyal dışlanmayla karşı karşıya kalmaktadır. Tek kişilik hanelerde yaşayan yaşlı kadınların sayısındaki artış da bu kırılganlığı daha görünür hâle getirmektedir. Diğer yandan yaşlı bakım hizmetlerinin kamusal bir hak olarak örgütlenmemesi, bakım yükünün büyük ölçüde ailelerin ve özellikle kadınların omzuna bırakılması ciddi bir bakım krizini beraberinde getirmektedir. Kamusal bakım merkezlerinin yetersizliği, evde bakım hizmetlerinin sınırlılığı ve özel bakım hizmetlerinin yüksek maliyetleri nedeniyle çok sayıda yaşlı yurttaş insanca yaşam koşullarından mahrum bırakılmaktadır.

Yaşlı yurttaşların sosyal hayattan dışlanması, yalnızlaşma, ekonomik güvencesizlik ve bakım eksikliği ciddi psikolojik yıkımları da beraberinde getirmektedir. İleri yaşta depresyon, kaygı bozukluğu ve intihar vakalarına ilişkin tartışmalar, yaşlılığın giderek daha ağır bir toplumsal kırılganlık alanına dönüştüğünü göstermektedir. Yaşlı yurttaşların insan onuruna uygun yaşam koşullarından uzaklaşması, toplumun bütününe ilgilendiren ciddi bir sosyal sorun hâline gelmiştir.

Ayrıca kamusal hizmetlerin hızla dijitalleşmesi de yaşlı yurttaşların karşı karşıya kaldığı yeni eşitsizlik alanlarından biri haline gelmiştir. Bankacılık işlemlerinin, sağlık randevu sistemlerinin, resmi başvuruların ve sosyal hizmet mekanizmalarının büyük ölçüde dijital platformlara taşınması dijital okuryazarlık, internet erişimi ve teknolojik imkanlara sahip olmayan çok sayıda yaşlı yurttaş açısından kamusal hizmetlere erişimde ciddi sorunlar yaratmaktadır. Bu durum, yaşlı yurttaşlar bakımından yeni bir “dijital yurttaşlık eşitsizliği” ortaya çıkarmaktadır. 6 Şubat depremlerinin ardından özellikle yaşlı yurttaşlar barınma, sağlık hizmetlerine erişim, bakım ve sosyal destek alanlarında çok ağır sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. İleri yaş grupları afet politikalarının en kırılgan kesimlerinden biri hâline gelmiştir. Deprem bölgelerinde yaşayan çok sayıda yaşlı yurttaş yalnızlaşma, yoksulluk, sağlık sorunları ve bakım eksikliği nedeniyle ağır mağduriyetler yaşamıştır. Öte yandan zorunlu göç, bölgesel eşitsizlikler, kırsal yoksulluk ve kamusal hizmetlere erişimdeki adaletsizlikler nedeniyle özellikle kırsal bölgelerde yaşayan yaşlı yurttaşlar çok daha ağır sosyal ve ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sağlık hizmetlerine erişim güçlüğü, bakım merkezi eksikliği ve yalnızlaşma özellikle yoksul bölgelerde yaşayan yaşlı nüfus açısından daha derin sonuçlar doğurmaktadır.

Bir toplumun yaşlılarına nasıl davrandığı, o toplumun insanlık ölçüsünü göstermektedir. Türkiye’de milyonlarca yaşlı yurttaş bugün insanca yaşama değil, hayatta kalma mücadelesine mahkum edilmektedir. Bu nedenle yaşlı yoksulluğunun, bakım krizinin, ileri yaşta çalışma zorunluluğunun, yaşlıların sağlık, barınma ve sosyal hizmetlere erişim sorunlarının tüm boyutlarıyla araştırılması; yaşlı yurttaşların ekonomik, sosyal ve psikolojik hak kayıplarının tespit edilmesi; insan onuruna yakışır, kamucu ve hak temelli sosyal politikaların oluşturulabilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunlu hâle gelmiştir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	